

תצפית להערכת השתתפות הילד בסביבות הגן

מבוא

תצפית להערכת השתתפות הילד ואיכותה בסביבות הגן השונות, מיועדת לשימוש של הצוות הרב מקצועי בגן (גננת וצוות טיפולי) בגני החינוך המיוחד ובגנים בחינוך הרגיל, בהם משולבים תלמידים עם צרכים מיוחדים.

מטרת התצפית- לקדם את בניית הפרופיל התפקודי של הילד, כחלק מבניית התכנית האישית עבורו, התערבות גורמי הטיפול בהתאם לצרכיו והערכתה.

בתהליך ההערכה של ילדים בגנים בחינוך הרגיל, ישתלבו גם גננות השילוב ומומחיות תחום מהמתי"א.

התצפית מבוססת על תפיסות אקולוגיות המקובלות בחינוך המיוחד בישראל, במקצועות הבריאות, וכן על הנחיות חוזר מנכ"ל 9 ב' , תשע"ו למידה משמעותית – מבחנים פנימיים (<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/3/3-1/HoraotKeva/K-2016-9-2-3-1-54.htm>).

הגישה האקולוגית עוסקת בהבנת קשרי הגומלין בין האדם לבין סביבתו, ושמה דגש על הבנת היחסים בין הפרט לבין הסביבות השונות בהן הוא פועל (סרוף, קופר וגאני, 2004; רוזנטל, גת וצור, 2008; Bronfenbrenner, 1979;1986). יישום גישה זו מוביל את הצוות הרב מקצועי בגני הילדים לשיתוף פעולה בין מקצועי בשלבי ההערכה של הילד, להגדרת מטרות ההתערבות, לבניית תכנית אישית ולהערכתה.

במסגרת התצפית מוערכת השתתפותו של הילד בשמונה סביבות שנבחרו על פי סדר היום בגן, כדי לאפשר הכרות עם הילד במהלך יום הלימודים: משחקי שולחן, שירותים, מפגש, ארוחה, חצר, סדנה/ יצירה, משחק במרחב הגן, ופעילות שאינה בשגרה (טיול, טקס, מסיבה, אחר). בנוסף, יש התייחסות נפרדת למעברים בין הסביבות השונות.

השתתפות היא מעורבות של אדם במגוון עיסוקים משמעותיים במצבי חיים שונים (WHO, 2001;2007). המושג הינו רב ממדי וכולל את ממד העשייה (Doing), ממד המעורבות המתבטא בחוויה האישית ומידת ההנאה מהביצוע (WHO,2007) (Being).

הכלים המקובלים להערכת השתתפות הם שאלונים לאדם עצמו, למטפלים העיקריים – הורים, מורים, מטפלים מצוות המוסד החינוכי וכן תצפיות על השתתפות ותפקוד (גולוס ווינטראוב, 2009 2015 ; Bar-Shalita et all).

ההשתתפות בתצפית זו מדגישה מגוון של מרכיבים ופעילויות בכל סביבה, אשר כולם יחד מאפשרים לקבל תמונה מקיפה של תפקודי הילד והבנה של מרכיבים מוטוריים, תחושתיים, שפתיים, תקשורתיים, קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים. התצפית אינה מחליפה אבחונים סטנדרטים. ממצאיה מספקים מידע לגבי הצורך להמשיך ולהעריך את הילד על ידי אנשי מקצוע שונים, כדי להעמיק את ההבנה לגבי תפקודו, לזהות את רמת הידע והמיומנויות שרכש בתחומי התפקוד השונים לצורך השתתפותו באופן פעיל בסביבות הגן השונות ולהתאים התערבות מקצועית.

מבנה התצפית ואופן השימוש בה

התצפית ערוכה כטבלה בה לכל סביבה מוקצים שניים עד שלושה עמודים.

בצידה הימני של הטבלה מופיע פירוט התלמידים הנצפים. העמודות האחרות מחולקות לשני נושאים:

- התייחסות לתלמיד
- התייחסות לסביבה

בעמודות הקשורות לתלמיד יש להעריך את תדירות ההשתתפות ואיכותה.

התדירות משקפת את מספר הפעמים שהילד משתתף בפעילות ומוערכת על סולם 1-4 : 1) – "אי השתתפות", 4) – "השתתפות במידה רבה".

האיכות משקפת את מידת ההצלחה בביצוע עצמאי של הפעילות. האיכות מוערכת על סולם 1-4 : 1) "קושי רב בביצוע", 4) "הצלחה מלאה".

שתי העמודות של הסביבות מתייחסות לגורמים בסביבה שמאפשרים או מגבילים את השתתפותו של התלמיד (למשל: ציוד מותאם / אינו מותאם, ריהוט, רעשים, אמצעי תקשורת, מכשולים פיזיים, דרכי הוראה ואופני התמיכה הניתנים לתלמיד, מרחבי פעילות).

מילוי העמודות הוא באמצעות מלל חופשי.

דגשים במילוי התצפית:

1. במילוי התצפית יש להתחשב בגיל הילד ובשלב ההתפתחותי בו הוא נמצא.
2. ניתן להשתמש בתצפית בתחילת השנה לקראת בניית תכנית קבוצתית וגנית, בתהליך הערכה מעצבת במהלך שנת הלימודים ולהערכה מסכמת בסופה.
3. התצפית ערוכה לפי סדר הסביבות המשקפות את סדר היום של הילד. עם זאת אין הכרח לבצע את התצפית בסדר בה היא נכתבה, ואין הכרח לצפות בכל הסביבות.
4. השימוש בתצפית יכול להתחלק בין אנשי צוות שונים, כאשר כל איש צוות צופה בסביבה אחרת, או להיערך במשותף על ידי מספר אנשי צוות.
5. ניתן לצפות במספר ילדים בו זמנית, תוך מילוי המידע האישי בהתייחס לכל ילד בנפרד, כמפורט בטבלה.
6. בתום התצפית, יש לסכם את הממצאים עבור כל ילד בנפרד בטבלת " **סיכום הערכת השתתפות הילד בסביבות השונות**", כמפורט מטה.

סיכום הערכת השתתפות הילד בסביבות השונות:

מטרות סיכום התצפית הן

לשקף לצוות הרב מקצועי, לילד ולהורים את רמת ההשתתפות כל ילד בכל אחת משמונה הסביבות, ובמעברים

לקבוע את הסביבות בהן התפקוד של הילד גבוה או נמוך יותר

. לקדם את תפקוד הילד בסביבות בהן הוא מתקשה

. הסיכום הינו כמותי ואישי לכול ילד. הסיכום משקף את הציון הממוצע בכל סביבה בחלוקה לשני המדדים – תדירות ואיכות

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

טבלת הסיום והנחיות לחישוב מופיעות להלן, בהמשך לטבלאות התצפית

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

גורמים מגבילים בסביבה (למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו')	גורמים מאפשרים בסביבה (למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו')	מתכנן מראש את מהלכי המשחק		מתארגן עם ציוד של המשחק		מתנסה בחומרים שונים		מפעיל אביזרי משחק ביעילות		יושב יציב ליד השולחן		הסביבה משחקי שולחן משחקי בנייה הרכבה, לימודי דיגיטלי ואסטרטגיה דף 1
		איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד

**משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד**

[illegible]

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".

דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

[illegible]

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה משחקי שולחן	מתנהג בדרך המפגינה מוטיבציה והנאה		מבטא רגש ביחס לתוכן המשחק והאינטראקציה		מגלה אמפטיה לזולת		מגיב להפסד/ניצחון באופן מותאם		גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה	
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	(למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו')	(למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו')	משחקי בנייה הרכבה, לימודי דיגיטלי ואסטרטגיה	
שם הילד											דף 3	
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה שירותים דף 1	הולך ביוזמתו לשירותים		מתפשט לבד		מתלבש לבד		עומד או יושב יציב על האסלה		שוטף ומנגב ידיים		גורמים מאפשרים בסביבה	גורמים מגבילים בסביבה
	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	(למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו')	(למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו')
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

הסביבה שירותים דף 2	מוריד את המים		פונה לבקשה ללכת לשירותים		מבקש עזרה בשירותים		גורמים מאפשרים בסביבה (למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו')	גורמים מגבילים בסביבה (למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו')
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4		
שם הילד								
שם הילד								
שם הילד								
שם הילד								
שם הילד								
שם הילד								
שם הילד								

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה מפגש בגן	יושב באופן יציב	משתתף בפעילות	משתתף בפעילות תחושית	משתתף בשיח	עונה לשאלה שנישאל/ מבצע הוראה	גורמים מאפשרים בסביבה	גורמים מגבילים בסביבה
--------------------	--------------------	------------------	----------------------------	------------	-------------------------------------	-----------------------	-----------------------

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

דף 1	תנועתית מובנת		תדירות		איכות		תדירות		איכות		תדירות		למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4		
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה מפגש בגן	דף 2	שומר על נושא השיחה	מגיב למסר לא מילולי של גננת או חבר (ילד בוכה, גננת מחייכת)	נכנס לשיחה כשהדובר לפניו סיים לדבר	מעביר מסר	פותר בעיה שמתעוררת	גורמים מאפשרים בסביבה	גורמים מגבילים בסביבה
							למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

		איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד ו ילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה מפגש בגן דף 3	מגיב במצב תסכול		ממתין לתורו		מביע סקרנות ועניין		מגלה אמפטיה לזולת		מבטא רגש בהתאמה לתוכן		גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה	
	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'		למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'	

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה ארוחה	יושב יציב ליד השולחן		משתמש בכלי אוכל		שומר על ניקיון אישי וסביבתי		אוכל מגוון מאכלים ומרקמי מזון		גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה	
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'	דף 1	
שם הילד												
שם הילד												

**משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד**

										שם הילד
										שם הילד
										שם הילד
										שם הילד
										שם הילד

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה ארוחה דף 2	פונה לבקשה לאוכל/שתיה		מנהל שיחה חופשית		פותר בעיות שמתעוררות		שומר על כללי התנהגות		גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה	
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'		
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

שם הילד											
שם הילד											
שם הילד											

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
 דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

שם הילד	תדירות 1-4	איכות 1-4	משחק במשחקי חצר טיפוס, ניתוק מהקרקע	תדירות 1-4	איכות 1-4	משחק משחקי חצר נדנוד, סיבוב, שמירה על שיווי משקל	תדירות 1-4	איכות 1-4	משחק משחקים הדורשים הסתגלות (חול, בוץ, מים וכד')	תדירות 1-4	איכות 1-4	מזמין או מצטרף לחבר בעל עניין משותף	תדירות 1-4	איכות 1-4	מתמיד במשחק עם חבר	גורמים מאפשרים בסביבה	גורמים מגבילים בסביבה
שם הילד																	
שם הילד																	
שם הילד																	
שם הילד																	
שם הילד																	

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

														שם הילד
														שם הילד

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
 דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

שם הילד	תדירות 1-4	איכות 1-4	שומר על בטיחותו	פותר בעיות פונה לעזרה מאנשי צוות בגן	מתנהג באופן שמראה הנאה ומוטיבציה במשחק	גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה	
						למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'		
שם הילד									
שם הילד									
שם הילד									
שם הילד									
שם הילד									
שם הילד									

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

שם הילד										
---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
 דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה סדנא/יצירה דף 1	יושב יציב ליד שולחן		משתמש במכשירים כגון מחורר, מהדק (תוך שמירה על בטיחותו)		עובד בחומרים יבשים ורטובים ובמרקמים שונים		מצייר/צובע בכלי כתיבה מסוגים שונים (צבעים, גירי לוח, עפרונות, טושים)		גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה	
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'		
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
 דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה סדנא/יצירה דף 2	מצייר ציור חופשי		גוזר תוך שימוש בשתי ידיים		מתארגן עם ציוד לקראת פעילות יצירה		פותר בעיה (לתפעול מכשירים, לביצוע תוצרים)		מבצע ההוראות הניתנות לקבוצה		גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה	
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'		
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה סדנא/יצירה דף 3	מבטא הנאה במילים או בהתנהגות		מגיב לתסכול		מגלה אמפטיה לחבר		יזום פעילות ומציע רעיונות		גורמים מאפשרים בסביבה למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	גורמים מגבילים בסביבה למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4		
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה משחק במרחב הגן	מתנייד במרחב הגן בין הפינות	מסתגל למצבים תחושתיים משתנים	משתמש במגוון חומרים ומשחקים	מתארגן עם ציוד לפני המשחק ובמהלכו	מזמין או מצטרף לחבר	גורמים מאפשרים בסביבה	גורמים מגבילים בסביבה
-----------------------------	--------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	---	------------------------	--------------------------	--------------------------

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

משחק חופשי, משחק סימבולי			(רעשים, מראות, ריחות וכד').								דף 1
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	
שם הילד											
שם הילד											
שם הילד											
שם הילד											
שם הילד											
שם הילד											
שם הילד											

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
 דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה משחק במרחב הגן	מחליף תורות (מעגלי תקשורת) בשיח תוך כדי משחק דמיוני עם חבר	מדבר באופן מתאים מבחינת אורך המבע ומידת הפירוט	שומר על כללי משחק	מתמיד בקשר עם חבר	פותר בעיות במשחק	עובר בין מצבים חברתיים – משתנים – משחק לבד ומשחק קבוצתי	גורמים מאפשרים בסביבה למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	גורמים מגבילים בסביבה
-----------------------------	--	---	----------------------	----------------------	---------------------	---	---	--------------------------

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

משחק חופשי, משחק סימבולי	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'
דף 2														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														
שם הילד														

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
 דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה משחק במרחב הגן	מבטא הנאה במילים או בהתנהגות	מגיב לתסכול	מגלה אמפטיה לחבר	יזם פעילות משחקית	גורמים מאפשרים בסביבה	גורמים מגבילים בסביבה
					למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

משחק חופשי, משחק סימבולי	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	משחק חופשי, משחק סימבולי
דף 3										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										
שם הילד										

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה פעילות שאינה בשגרה	מסביבה/טקס/טיול אחר	מבצע/מנחה בטיול/טקס, באופן עצמאי (הליכה, יציבות בהליכה, שימוש באביזרים	עומד ויושב לאורך זמן בהתאם לדרישה	מסתגל למצבים תחושתיים משתנים בסביבה	מזמין חבר לשבת לידו בטקס/טיול	משוחח עם חבר בטיול/אוטובוס	גורמים מאפשרים בסביבה	גורמים מגבילים בסביבה
							למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

דף 1	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד
												שם הילד

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

הסביבה פעילות שאינה בשגרה מסיבה/טקס/טיול /אחר	פותר בעיה		מבטא קושי במצב משתנה		שומר על בטיחות אישית		גורמים מאפשרים בסביבה		גורמים מגבילים בסביבה
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'	
דף 2									

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

								שם הילד
								שם הילד
								שם הילד
								שם הילד
								שם הילד
								שם הילד
								שם הילד

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2 – "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3 – "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2 – "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3 – "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

תצפית להערכת השתתפות של ילדים בגני חינוך מיוחד וילדים משולבים בגנים רגילים

שמות מבצעי התצפית _____ תאריך _____ (התצפית מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים)

מעברים דף 1	נכנס לגן באופן עצמאי		עובר בין סביבות הגן השונות		מבצע הוראות במעברים		פותר בעיה		מתמודד עם פרידה		גורמים מאפשרים בסביבה למשל: ציוד מותאם, אמצעי תקשורת, דרכי הוראה מותאמים וכו'	גורמים מגבילים בסביבה למשל: רעשים, ציוד לא מותאם, מכשולים פיזיים וכו'
	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4	תדירות 1-4	איכות 1-4		
שם הילד												
שם הילד												

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												
שם הילד												

דירוג תדירות: 1- "ממעט להשתתף", 2- "משתתף בפחות ממחצית הפעילויות", 3- "משתתף ביותר ממחצית מהפעילויות" 4- "משתתף במרבית הפעילויות".
דירוג איכות: 1- "מתקשה מאוד בביצוע במרבית הפעילויות", 2- "מתקשה בביצוע ביותר ממחצית הפעילויות", 3- "מבצע ביותר ממחצית הפעילויות", 4- "מבצע באופן עקבי את מרבית הפעילויות"

סיכום הערכת השתתפות הילד בסביבות השונות

הסיכום יסקף את הציון הממוצע לילד בכל סביבה בחלוקה לשני המדדים – תדירות ואיכות. חישוב הממוצע יעשה על ידי חישוב סכום כל מדד בכל סביבה וחלוקתו למספר היגדים. לדוגמה: הילד קיבל בסביבת משחקי שולחן ציון 40 במדד תדירות, לסביבה זו 14 היגדים, לשם קבלת ציון ממוצע יחולק 40 במספר הפריטים והציון יהיה 2.85. במדד איכות הילד קיבל ציון 42, הציון הממוצע לאיכות יהיה 42 לחלק ל- 14 היגדים = 3.

שם הילד/ה _____ תאריך _____

סביבה	ציון ממוצע תדירות	ציון ממוצע איכות	הערות והמלצות להתאמות סביבה
משחק שולחן (14 פריטים)			
שירותים (8 פריטים)			
מפגש (15 פריטים)			

**משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד**

			ארוחה (8 פריטים)
			חצר (10 פריטים)
			סדנה / יצירה (13 פריטים)
			משחק במרחב הגן (15 פריטים)
			פעילות שאינה בשגרה (טיול, טקס, מסיבה, אחר) (8 פריטים)
			מעברים (5 פריטי

נכתב על ידי

מדריכות ארציות ממקצועות הבריאות וטיפול באמצעות אומנויות: יערה גרינשטיין, ד"ר יונת יבזורי, ענת מנדלסון, נילי ויסרברג, עינת פולק, מירב גליס, לידיה שוורץ, ענת מרנין שחם

מדריכות ארציות לקדם יסודי: אילנה מלחי, עירית לפשיץ
מדריכות ארציות לתחום הפדגוגי וחינוך לשוני והערכה: יעל בכר ואילנה קלר

ביבליוגרפיה

גולוס, ע. ווינטראוב נ. (2015). פיתוח תצפית להערכת השתתפות ותפקוד ילדים בפעילויות הגן. *כתב עת ישראלי לריפוי בעיסוק*, 24, עמ' 59-71.

חוזר מנכ"ל 9ב' (תשע"ו, 2016). *התכנית הלאומית ללמידה משמעותית – מבחנים פנימיים כחלק מההערכה על פני הרצף החינוכי*. נדלה מרץ 2019 מתוך: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/3/3-1/HoraotKeva/K-2016-9-2-3-1-54.htm>

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

סרופ א., קופר, ר. וגאני, ד. (2004). התפתחות הילד טבעה ומהלכה, פרק 2. הוצ' אוניברסיטה הפתוחה

רוזנטל, מ., גת, ל. וצור, ח. (2008) לא נולדים אלימים, החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים. הוצ' הקיבוץ המאוחד

שפי"נט, אקלים ומניעת אלימות. נדלה במרץ 2019 מתוך

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Shefi/aklim/aklimHinuchi/YedaTeoreti/Brunfnvrener1997.htm>

Bar-Shalita, T., Yochman, A., Shapiro-Rihtman, T., Vatine, J. J., & Parush, S. (2009). The Participation in Childhood Occupations Questionnaire (PICO-Q). *Physical & Occupational Therapy in Pediatrics*, 29, 295-310.

.Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge: Harvard University Press

,Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development research perspectives. *Developmental Psychology*, 22, 723-742

.World Health Organization (2001). *International Classification of Functioning, Disability and Health*. Geneva, Switzerland: Author

World Health Organization (WHO) (2007). *International classification of function, disability and health – children and youth version (ICF-CY)*. Geneva, Switzerland: Author